

NORGES HØYESTERETT

Den 8. juni 2015 avsa Høyesterett dom i

HR-2015-01205-A (sak nr. 2015/508), straffesak, anke over dom,

A (advokat Halvard Helle)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Erik Førde)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Tønder**: Saken gjelder straffutmåling for overtredelse av forbud mot å reise inn i landet etter vedtak om utvisning.
- (2) A, som er borger av Ghana, ble ved Utlendingsdirektoratets vedtak 20. oktober 2009 utvist fra Norge for fem år. Vedtaket ble forkynt for ham samme dag, og han ble dagen etter transportert ut av landet. Bakgrunnen for utvisningen var at han var bøtelagt for oppbevaring av narkotika og for heleri.
- (3) Den 1. oktober 2014 ble A siktet for overtredelse av utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav e, jf. § 71 andre ledd. Han hadde den 30. september 2014 ankommet landet til tross for at utvisningstiden ennå ikke var utløpt. Han ble også siktet for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd andre straffalternativ. Ved ankomsten til Norge hadde han legitimert seg overfor tolltjenestemenn med falske italienske id-dokumenter.
- (4) A ble ved Moss tingretts dom 27. oktober 2014 dømt etter siktelsen til fengsel i elleve måneder. Saken ble avgjort ved tilståelsesdom.

- (5) Både påtalemyndigheten og A anket over straffutmålingen. Borgarting lagmannsrett avsa 26. januar 2015 dom med slik domsslutning:

"I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 7 – sju – måneder.

Varetekt kommer til fradrag med 127 – etthundreogtjuesju – dager."

- (6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen.
- (7) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*
- (8) A er av tingretten og lagmannsretten dømt for uaktsom overtredelse av innreiseforbudet. Om de rettslige utgangspunktene for straffutmålingen ved uaktsom overtredelse av innreiseforbudet viser jeg til straffesak nr. 2015/510, som Høyesterett har behandlet og avsagt dom i tidligere i dag.
- (9) Etter Prop. 181 L (2012–2013) punkt 6.6.3 skal normalstraffenivået ved førstegangsbrudd på innreiseforbudet ikke være under ett års fengsel, og ikke under ett år og seks måneder ved ordinær andregangsovertredelse. For ytterligere brudd på innreiseforbud gis det normalt et påslag på 30 dager for hvert brudd, jf. Rt. 2015 side 51 avsnitt 18.
- (10) Disse retningslinjene tar sikte på forsettlig overtredelser. Dersom domfelte har handlet uaktsomt, må det tas utgangspunkt i det samme normalstraffenivået, men avhengig av grad av uaktsomhet kan det være grunn til å utmåle en noe lavere straff. Det gjelder særlig hvis det forelå konkrete omstendigheter som skapte tvil om innreiseforbudet fortsatt gjaldt.
- (11) Jeg ser så på de straffutmålingsmomentene som foreligger i saken.
- (12) A er tidligere dømt for overtredelse av innreiseforbudet. Han ankom landet kort tid etter uttransporteringen og ble pågrepet 7. januar 2010. Ved Oslo tingretts dom 3. mars 2010 ble han dømt for overtredelse av innreiseforbudet og for å ha tatt opphold i landet uten oppholdstillatelse fram til pågripelsen. Straffen ble satt til fengsel i 36 dager, som var sonet ved varetekt.
- (13) Etter dommen 3. mars 2010 fortsatte A å oppholde seg i landet. Han ble så pågrepet 6. desember 2011. Ved Oslo tingretts dom 12. april 2012 ble han dømt for ulovlig opphold i perioden 3. mars til 6. desember 2011 og for oppbevaring og salg av narkotika til en straff av fengsel i fem måneder med fradrag av utholdt varetekt. Etter ferdig sonet straff 2. mai 2012, ble han uttransportert fra Norge til Spania, hvor han hadde oppholdstillatelse.
- (14) Ved straffutmålingen må det tas i betraktning at A tidligere er dømt for ett tilfelle av brudd på innreiseforbudet, hvilket, som nevnt, gir et normalstraffenivå på ett år og seks måneder. For lagmannsretten argumenterte aktor for at påslaget i straffen på 30 dager for hvert gjentatt brudd ut over andregangsovertredelsen, også måtte få anvendelse for dom for ulovlig opphold. Jeg er ikke enig i dette. Som lagt til grunn i sak 2015/510, må dette imidlertid anses som en skjerpene omstendighet, jf. straffeloven § 61.

- (15) I tillegg kommer at A også er dømt for dokumentfalsk, som også blir et skjerpende moment i straffutmålingen.
- (16) Jeg er videre enig med lagmannsretten i at As tilståelse ikke kan tillegges særlig vekt, jf. Rt. 2015 side 51 avsnitt 22. Tilståelsens vesentligste betydning for saksgjennomføringen er at saken i tingretten kunne bli behandlet etter reglene om tilståelsesdom.
- (17) At innreisen fant sted relativt kort tid før utløpet av innreiseforbudet, skal, ifølge proposisjonen, ikke begrunne redusert straff, jf. proposisjonen side 18.
- (18) Jeg ser så på graden av den uaktsomhet som A har utvist. For lagmannsretten har han forklart at han ikke husket når han fikk vedtaket forkynt, og at han trodde innreiseforbudet nå var gått ut. Han gjorde ingen forsøk på å ta kontakt med norske utlendingsmyndigheter for å undersøke forholdet.
- (19) Lagmannsretten har karakterisert skyldgraden som "en uaktsomhet som ligger tett opp mot forsett". Det er jeg enig i. Siden han ikke husket hva som var starttidspunktet for innreiseforbudet på fem år, måtte det ha være nærliggende for ham å få dette avklart, noe han ville ha fått med en enkel telefonhenvendelse til utlendingsmyndigheten. At han tidligere var blitt dømt for brudd på innreiseforbudet, skjerper kravet til hans årvåkenhet.
- (20) Ifølge proposisjonen side 19 vil uaktsomhet "etter forholdene" være en formildende omstendighet. Som førstvoterende i sak 2015/510 presiserer, innebærer dette at betydningen av at den utviste skyld er uaktsomhet, må vurderes konkret ut fra graden av den bebreidelse som kan rettes mot tiltalte. På side 18 i proposisjonen er det dessuten gitt uttrykk for at "allmennpreventive hensyn og effektivitetshensyn ved håndheving av bestemmelsen tilsier at det bør være et snevert område for formildende omstendigheter som kan forsvare å gå under det angitte normalstaffenivået ved førstegangsbrudd". Det presiseres videre at rommet for formildende omstendigheter bør være enda snevrere ved andregangsovertredelse.
- (21) Jeg kan på denne bakgrunn vanskelig se at det i et tilfelle som dette er noen grunn til å fravike normalstaffenivået. Noe annet vil lett invitere til denne type unnskyldninger som forklaring på overtredelsen, uten at det foreligger noen konkrete holdepunkter i de faktiske forhold.
- (22) Etter dette konkluderer jeg med at lagmannsrettens dom på straff av fengsel i ett år og syv måneder i alle fall ikke er blitt for streng.
- (23) Forsvareren har reis spørsmål om en del av straffen bør gjøres betinget. Spørsmål om deldom i forbindelse med anvendelse av straffeloven § 61 ved straff for overtredelse av innreiseforbud ble drøftet i Rt. 2015 side 51. I avsnitt 26 uttaler førstvoterende:
- "Forarbeidene til utlendingsloven må etter mitt syn forstås slik at de generelt gir anvisning på rent ubetingede dommer. Ved gjentatt brudd på utlendingsloven finner jeg det derfor vanskelig å legge til grunn at deldom skal være normalordningen."**
- (24) Jeg er enig i det som her uttales. For As vedkommende kommer i tillegg at han ved Utlendingsdirektoratets vedtak 26. september 2012 ble utvist fra Norge med varig innreiseforbud. Dette vedtaket ble ikke forkynt for ham før han ble pågrepet

30. september 2014 og er således uten betydning for den saken som her behandles. Vedtaket innebærer imidlertid at han vil bli uttransportert fra landet etter endt soning med den manglende muligheten for å følge opp betingelsen fra påtalemyndighetens side som det vil innebære. Forutsetningen i lovens forarbeider om at straffen skal økes ved gjentatt brudd på innreiseforbudet, gir dessuten tilsvarende motivasjon for ikke på ny å bryte forbudet som en betinget dom ville ha gitt. En betinget dom vil derfor under ingen omstendigheter være hensiktsmessig i et tilfelle som dette.

- (25) Til fradrag i straffen kommer 260 dager for utholdt varetekt.
- (26) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes. Til fradrag i straffen kommer 260 – tohundreogseksti – dager for utholdt varetekt.

- (27) Dommer **Arntzen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (28) Dommer **Noer:** Likeså.
- (29) Dommer **Skoghøy:** Likeså.
- (30) Justitiarius **Schei:** Likeså.
- (31) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes. Til fradrag i straffen kommer 260 – tohundreogseksti – dager for utholdt varetekt.

Riktig utskrift bekreftes: